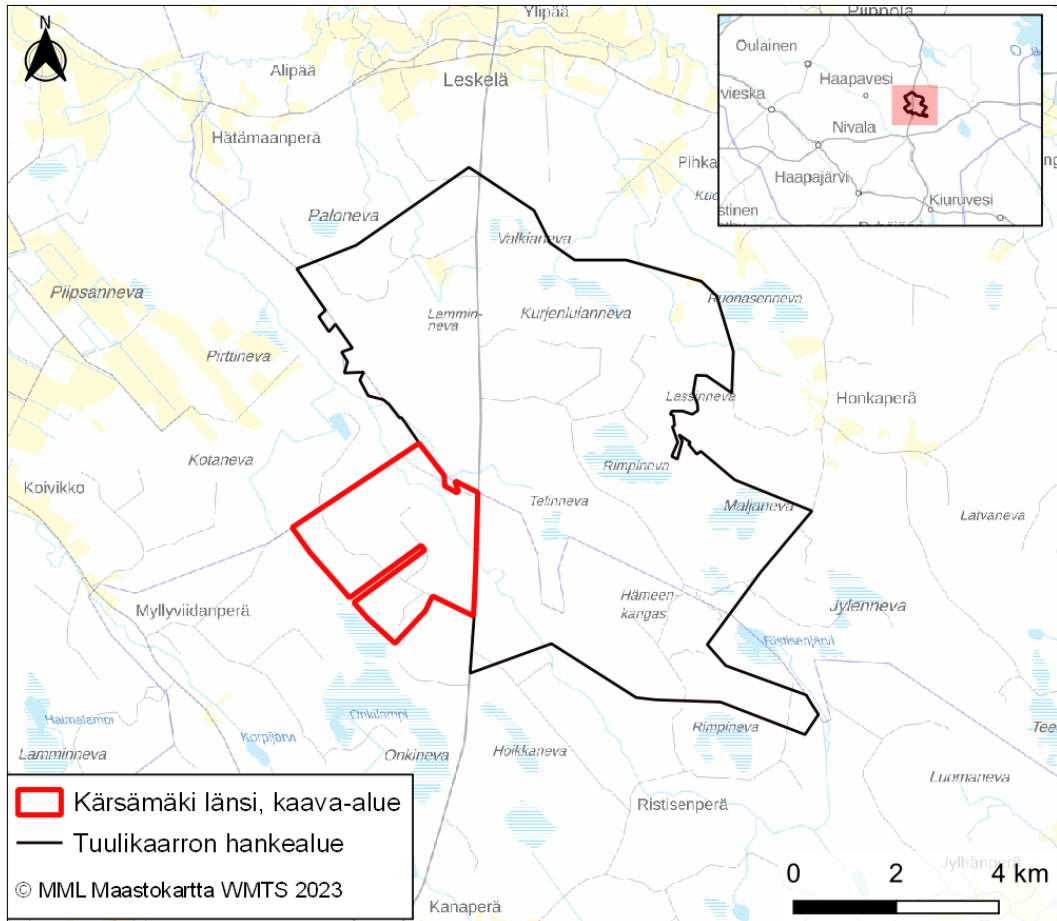
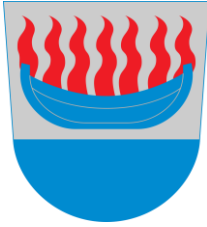
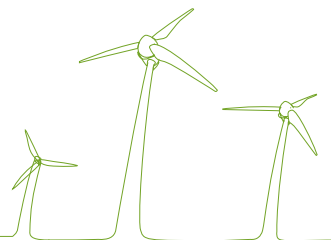

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

TUULIKAARRON TUULIVOIMAPUISTO, KÄRSÄMÄKI LÄNSI

Tuulivoimayleiskaavan vireilletulon yhteydessä laaditaan MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS):

- esitellään kaavan laatimisessa noudatettavat osallistumis- ja vuorovaikutusmenetelmät
- kerrotaan kaavoituksen päätavoitteet, suunnittelun eteneminen ja alustava aikataulu sekä
- kuvataan kaavan yhteydessä laadittavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa suunnitteluprosessin kuluessa.

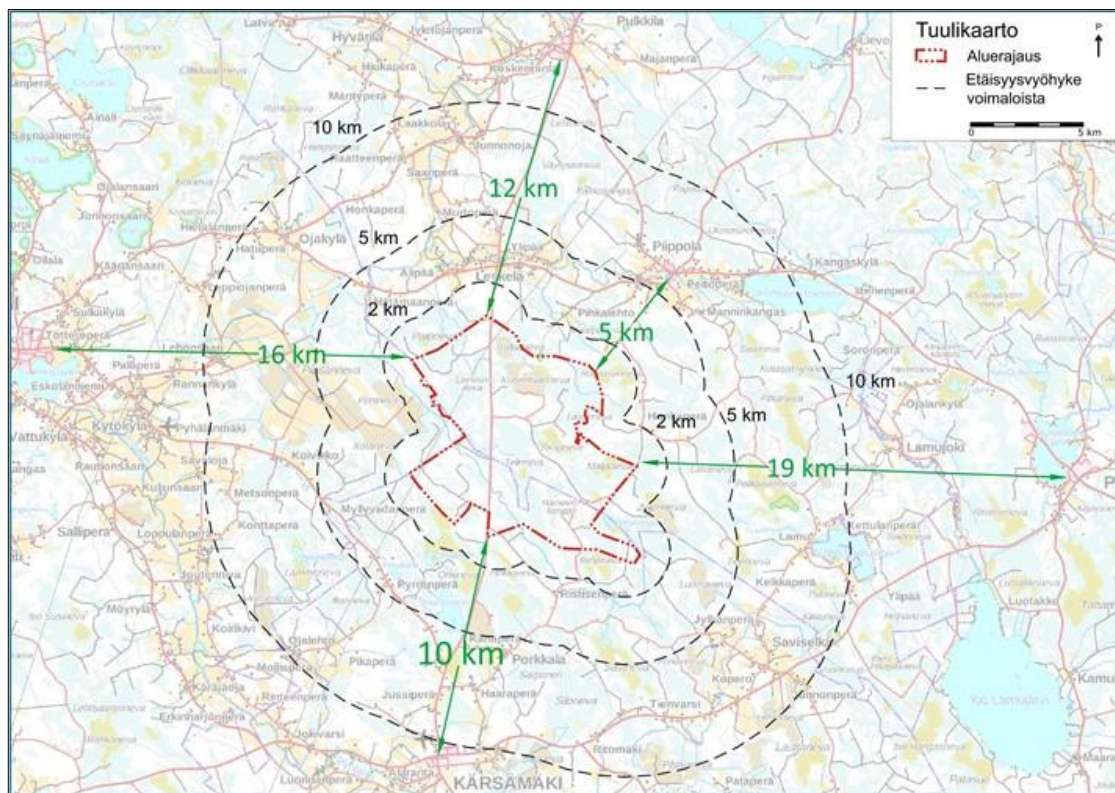
SIIKALATVAN JA KÄRSÄMÄEN TUULIKAARRON TUULIVOIMAPUISTOHANKE

Piipsan Tuulivoima Oy suunnittelee Tuulikaarron tuulivoimapuistoa Siikalatvan ja Kärsämäen kuntiin, kuntarajan ja valtatie 4 molemmille puolille. Tuulikaarron tuulivoimapuiston hankealue muodostuu yhteensä neljästä eri osayleiskaava-alueesta, joista kaksi on Siikalatvan ja kaksi Kärsämäen kunnan puolella. Kaava-alueille suunnitellaan enintään noin 50 uuden tuulivoimalan rakentamista. Voimalat toteutetaan enintään 300 metriä korkeina. Tuulivoimaloista sijoittuu alustavasti 30-35 Siikalatvan kunnan ja 13-15 Kärsämäen kunnan alueelle.

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskee kaava-aluetta Kärsämäki länsi. Kaava-alueelle suunnitellaan enintään kuuden tuulivoimalan rakentamista.

Tuulikaarron suunniteltu tuulivoimapuistohanke (yht. noin 7 400 ha) koostuu hankealueesta, jonka pohjoisosassa sijoittuu Siikalatvan kunnan alueelle ja eteläosa Kärsämäen kunnan alueelle. Siikalatvaan sijoittuvan kaava-alueen pinta-ala on noin 4 850 ha ja Kärsämäelle sijoittuvan kaava-alueen pinta-ala noin 2 530 ha. Suunnittelualue sijaitsee Siikalatvan Piippolan taajama-alueesta noin 5 kilometriä ja Pulkkilan taajama-alueesta noin 12 kilometriä etelään ja Kärsämäen keskustasta noin 10 kilometriä pohjoiseen.

Alueelle sijoittuu myös metsäteitä, joita voidaan hyödyntää huoltotiesuunnittelussa. Kaava-alueet ovat tavanomaisessa metsätalouskäytössä. Suunniteltu tuulivoimapuisto sijoittuu pääosin yksityisten maanomistajien ja Metsähallituksen maille. Hankevastaava tekee sopimukset maanomistajien kanssa.

Kuva 1. Tuulikaarron suunnittelualueen sijainti.

Hankkeen sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi sähköasema. Hankealueella tuotettu sähkö on ensisijaisesti tarkoitus siirtää valtakunnanverkkoon hankealueen länsipuolelle sijoittuvan Fingrid Oyj:n 400 kV Metsälinja -voimajohdon kautta. Sähkönsiirron ratkaisuihin tehdään yhteistyötä Haapaveden Piipsannevan hankkeen sähkönsiirtoratkaisujen kanssa. Sähkönsiirron ratkaisut ja liittymispisteiden sijainti tarkentuvat YVA-menettelyn edetessä ja hankkeen jatkosuunnittelussa.

Tuulivoimaloiden sijoitussuunnittelu tehdään osana hankesuunnittelua yleiskaavoituksen alkuvaiheessa. Tuulivoimalaitosten sijaintiin vaikuttavat luonnonolosuhteet, melu- ja varjostusanalyysit sekä voimalaitosvalmistajasta riippuvat voimaloiden väliset minimietäisyydet optimaalisen tuotannon varmistamiseksi. Alueen tuulimittaukset ovat käynnissä. Saatujen tuloksien avulla voidaan varmistua tuulivoimalaitosten tarkoituksenmukaisesta sijoittelusta.

SUUNNITTELUN TAVOITTEET

Puhuri Oy on tehnyt yleiskaavan laadinnasta aloitteen Kärsämäen kunnalle. Kärsämäen kunnan hallitus on hyväksynyt aloitteen 6.4.2020 § 74 ja päättänyt yleiskaavoituksen käynnistämisestä. Puhuri Oy on eriyttänyt hankkeen uuteen Puhuri Oy:n sisäyhtiöön Piipsan Tuulivoima Oy:hyn joulukuussa 2020.

Yleiskaava on tullut vireille Kärsämäen kunnanhallituksen päätöksellä 22.2.2021 § 29.

Osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa suunnitellun tuulivoimapuiston rakentaminen. Tuulivoimapuisto muodostuu tuulivoimaloiden lisäksi niitä yhdistävistä rakennus- ja huoltoteistä sekä maakaapeleista, voimajohdosta ja sähköasemasta.

Osayleiskaavojen suunnittelun tavoitteena on toteuttaa tuulivoimapuiston rakentaminen luonnon ympäristön ominaispiirteet ja ympäristövaikutukset huomioon ottaen sekä lieventää rakentamisesta mahdollisesti aiheutuvia haitallisia vaikutuksia.

Osayleiskaavat laaditaan siten, että niitä on mahdollista käyttää tuulivoimaloiden rakennuslupien perusteena MRL:n 77a §:n mukaisesti. Osayleiskaavat laaditaan oikeusvaikutteisena, ja ne hyväksyvät Siikalatvan kunnanvaltuusto ja Kärsämäen kunnanvaltuusto, kummassakin kunnassa oman kunnan alueelle sijoittuvien kaava-alueiden osalta.

Tuulivoimapuiston tavoitteena on osaltaan edistää ilmastopoliittisia tavoitteita, joihin Suomi on sitoutunut. Sanna Marinin hallitusohjelman (2019) tavoitteena on, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja ensimmäinen fossiilivapaa hyvinvointiyhteiskunta.

Lisäksi yleiskaavan tavoitteena on ottaa huomioon muut aluetta koskevat maankäyttötarpeet sekä suunnitteluprosessin kuluessa muodostuvat tavoitteet.

SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

SUUNNITTELUALUEEN NYKYTILA

Tuulikaarron tuulivoimapuiston suunnittelualue on pääosin metsätalouskäytössä. Alueen läpi kulkee valtatie 4 sekä Petäjävesi–Nuojuu 220 kV voimajohtolinja.

Pinta- ja pohjavedet

Tuulikaarron suunnittelualue sijoittuu Siikajoen vesistöalueelle (57). Tuulikaarron suunnittelualueen lounaisosa sijoittuu Ristisenjoen valuma-alueelle (57.068), koillisosa sijoittuu Ruonasenojan valuma-alueelle (57.067) ja pohjoisosa Lamujoen keskiosan valuma-alueelle (57.062). Tuulikaarron suunnittelualueen lounaispuolella sijaitsee Ristisenjärvi. Alueen lounaisosaa halkoo Ristisenjoen ja koillisosaa Ruonasenoja. Ristisenjoen on ekologiselta tilaltaan välttävä alueen metsätalouskäytöstä johtuen. Tuulikaarron suunnittelualueelle sijoittuvat muut oja- ja ojastot ovat turvetuotantoa varten muokattuja.

Tuulikaarron suunnittelualueella sijaitsevat Hämeenkaan (11317051) ja Telinkankaan (11603005) pohjavesialueet.

Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö

Tuulikaarron kaava-alueiden lähiympäristössä ei sijaitse valtakunnallisia maisema-alueita. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Miilurannan asutusmaisema, sijaitsee lähimmillään noin

10 kilometrin etäisyydellä Tuulikaarron suunnittelualueelta. Lähin maakunnallisesti arvokas maisema-alue, Junnonojan-Koskenrannan kulttuurimaisema, sijaitsee puolestaan noin 5,6 kilometrin etäisyydellä kaava-alueista.

Valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009) ei sijoitu Tuulikaarron kaava-alueille. Lähimmät RKY 2009 –kohteet ovat Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä (5,5 kilometriä), Saviselkä-Piippola –maantie (6 kilometriä), Kärsämäen kirkko (10,2 kilometriä), Haapaveden kotitalousoppilaitos ja Mustikkamäen viljelymaisema (15 kilometriä), Haapaveden Vanhantien raitti itäosa (17 kilometriä), ja Haapaveden Vanhantien raitti länsiosa (18 kilometriä). Etäisyydet ovat lähimmästä suunnitellusta voimalasta.

Muinaisjäännökset

Tuulikaarron suunnittelualueelle sijoittuu yksi ennestään tunnettu muinaisjäännös, Martinkaarto, joka on tervahautakohde. Suunnittelualueelle ja sen itäpuolelle kesällä 2020 tehdyssä arkeologisessa inventoinnissa suunnittelualueella havaittiin 18 uutta muinaisjäännöskohdetta/-aluetta ja neljä kulttuuriperintökohdetta/-aluetta. Muinaisjäännöskohteet, tervahaudat ja kulttuuriperintökohteet otetaan huomioon tuulivoimapuiston suunnittelussa ja ne jätetään rakennustoimenpiteiden ulkopuolelle.

Luonto ja luonnonsuojelu

Suunnittelualueen pohjoisosa on kasvupaikkatyypeiltään pääosin karua, mutta eteläosissa on enemmän myös viljavampia lehtomaisia kankaita. Kaikki alueen metsät ovat tehokkaassa talousmetsäkäytössä ja myös rehevät lehtomaiset metsäpohjat ovat joko taimikoita tai tasaikäisiä kasvatusmetsiä. Alueella esiintyy yleisimmin tuoreita kankaita. Kangasmaat vaihtuvat usein soiden laiteilla turvekankaisiin ja ojikkoihin. Kalliometsiä on niukasti. Suunnittelualueen kivennäismaan talousmetsät ovat pääosin tyypiltään Pohjois-Suomen tuoreita puolukka-mustikkatypin (VMT) kankaita. Suunnittelualueella on myös tuoreita kunnostusojituksia.

Tuulikaarron tuulivoimapuiston suunnittelualue sijoittuu linnuston päämuuttoreittien ulkopuolelle.

Suunnittelualueelle ei sijoitu Natura-alueita. Kaava-alueen itäpuolelle, noin 4,8 km etäisyydelle, sijoittuu Pellikaisennevan Natura-alue (FI1103600, SAC). Suunnittelualueen lähiympäristöön ei sijoitu muita Natura-alueita.

Suunnittelualueelle sijoittuu kaksi yksityistä luonnonsuojelualuetta Lähdekorven luonnonsuojelualue (YSA112951) suunnittelualueen keskiosaan sekä Hongikko (YSA230879) suunnittelualueen pohjoisreunalle. Suunnittelualueen keskiosaan sijoittuu lisäksi Pellikaisennevan luonnonsuojelualueen (ESA302782) osa-alue, jonka toinen osa-alue sijoittuu Pellikaisennevan Natura-alueelle suunnittelualueen itäpuolelle. Pellikaisennevan Natura-alueelle, suunnittelualueen itäpuolelle, sijoittuu myös Salonnevan luonnonsuojelualue (YSA117782).

Kaava-alueiden lähiympäristöön ei sijoitu luonnonsuojeluohjelmien kohteita. Lähin luonnonsuojeluohjelmien kohde on Kivijärven lintuvesien suojeluohjelman kohde (LVO110256), joka sijoittuu samannimiselle Natura-alueelle 8,7 km suunnittelualueen itäpuolella. Kaava-alueille ei sijoitu Natura-alueita, mutta suunnittelualueen itäpuolelle, noin 4,8 km etäisyydelle, sijoittuu Pellikaisennevan Natura-alue (FI1103600).

Kaava-alueiden lähiympäristöön (alle 5 km) sijoittuu lisäksi yksi muu luonnonsuojelualue. Kaava-alueiden lähiympäristöön ei sijoitu luonnonsuojeluohjelmien kohteita. Lähin luonnonsuojeluohjelmien kohde on Kivijärven lintuvesien suojeluohjelman kohde (LVO110256), joka sijoittuu samannimiselle Natura-alueelle 8,7 km suunnittelualueen itäpuolella.

Topografia

Suunnittelualue on maastonmuodoiltaan loivapiirteistä ja sijoittuu pääosin korkeustasolle noin +100...+120 (N2000) mpy. Maaston yleisviettosuunta suunnittelualueella on luoteeseen. Korkeimmat maastonkohdat sijaitsevat suunnittelualueen etelä- ja kaakkoisosassa Hämeenkaan alueella.

Asutus

Suunnittelualueelle ei sijoitu asuinrakennuksia. Lähin asuinrakennus (autiotalo, ei vakituksessa asuinkäytössä) sijoittuu suunnittelualueen länsipuolelle kuntarajan tuntumaan noin 550 metrin etäisyydelle lähimmästä voimalapaikasta. Vakituinen asutus sijoittuu vähintään noin 2 kilometrin

etäisyydelle suunnitelluista voimaloista. Tuulikaarron suunnittelualueen lähiympäristössä on muutamia yksittäisiä asuin- ja lomarakennuksia. Asutusta suunnittelualueen ympäristössä on pohjoispuolella Piipolassa ja Leskelässä, kaakkoispuolella Lamun ja Saviselän alueella, eteläpuolella Kärsämäen keskustassa, itäpuolella Pyhännän keskustassa ja länsipuolella Haapaveden keskustassa. Muuten suunnittelualueen ympäristö on varsin harvaanasuttua. Lähimpiä asuinrakennuksia sijoittuu Leskelän eteläpuolelle, Pihkalehtoon, Honkaperälle, Ristisenperälle, Pyrrönperälle ja Hätämaanperälle. Tilastokeskuksen Ruututietokannan mukaan kaava-alueen lähiympäristössä alle 3 kilometrin etäisyydellä voimaloista on 45 asuinrakennusta ja asuu 62 asukasta.

Luonnonvarat

Tuulikaarron tuulivoimapuiston suunnittelualueella on voimassa neljä maa-aineksen ottolupaa Hämeenkaan alueella.

Muut tuulivoimahankkeet

Lähin toiminnassa oleva tuulivoimapuisto Hankilanneva sijoittuu 14 kilometrin etäisyydelle Tuulikaarron suunnittelualueesta lounaaseen. Toiminnassa oleva Kesonmäen tuulivoimapuisto sijoittuu 18 kilometriä suunnittelualueesta lounaaseen. Käynnissä olevia tuulivoimahankkeita ovat välittömästi Tuulikaarron suunnittelualueen länsipuolelle sijoittuva Haapaveden Piipsannevan tuulivoimapuistohanke, sekä Uljuan (15 km) ja Riitamaa-Nurmesnevan (18 km) tuulivoimapuistohankkeet.

VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Alueidenkäyttötavoitteet tulee ottaa huomioon ja niitä tulee edistää myös tuulivoimapuistojen yleiskaavoituksessa. Tuulikaarron tuulivoimapuistoa ja sen kaava-alueita koskevat erityisesti seuraavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyvin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.

Terveellinen ja turvallinen ympäristö

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

Enhäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavallvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

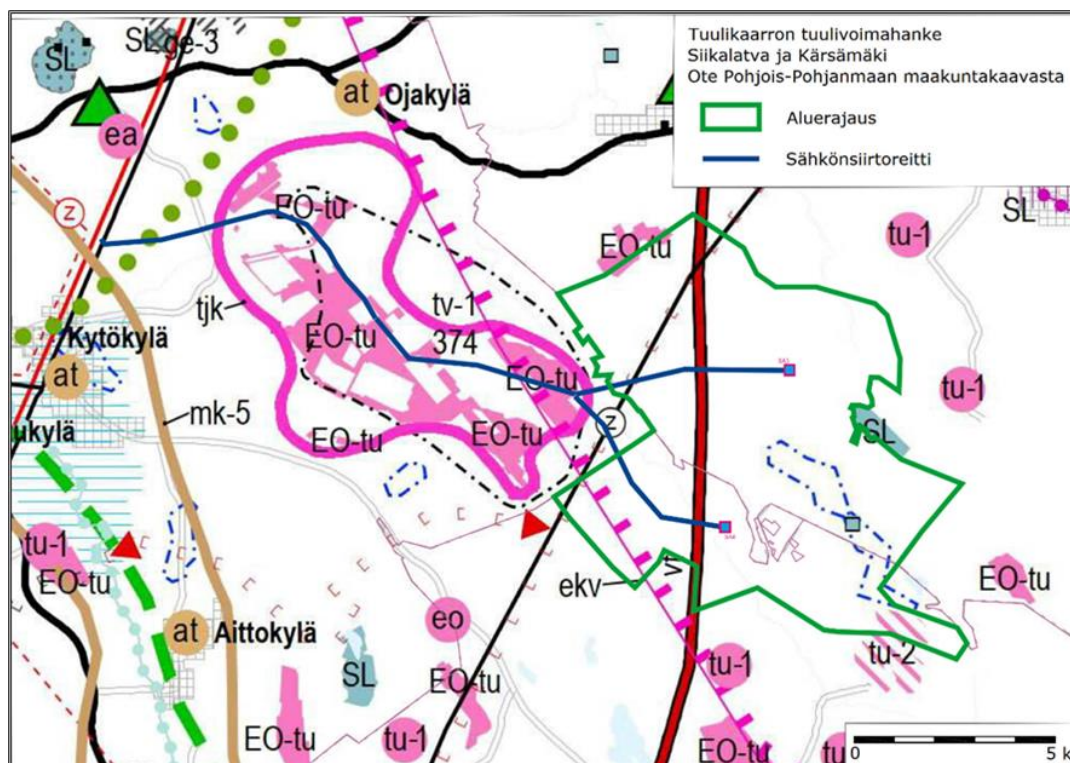
Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

POHJOIS-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVA

Suunnittelualueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain (132/99) mukainen Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan kumoutuva maakuntakaava on koko maakunnan ja kaikki maankäyttökysymykset käsittävä ns. kokonaismaakuntakaava. Maakuntakaavassa on käsitelty kattavasti koko maakunnan alueidenkäyttöä. Maakuntakaavan uudistaminen on edennyt kolmessa vaiheessa. **Kokonaismaakuntakaava on kumoutunut vaihekaavoissa käsiteltyjen teemojen ja korvaavien merkintöjen osalta aina vaihekaavan saadessa lainvoiman.**

- Maakuntavaltuusto hyväksyi 1. vaihemaakuntakaavan 2.12.2013. Ympäristöministeriö vahvisti 1. vaihemaakuntakaavan 23.11.2015.
- Maakuntavaltuusto hyväksyi 2. vaihemaakuntakaavan 7.12.2016. Maakuntakaavan 2. vaihekaava sai lainvoiman 2.2.2017.
- Maakuntavaltuusto hyväksyi 3. vaihemaakuntakaavan 11.6.2018. Maakuntahallitus päätti 5.11.2018 kokouksessaan (§ 232) määrätä 3. vaihemaakuntakaavan tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla. Voimaantulosta on kuulutettu 12.11.2018. Kaava sai lainvoimainen 17.1.2022 KHO:n hylättyä viimeisen valituksen.

Näin ollen kaikki vaihemaakuntakaavat ovat nyt voimassa ja maakuntakaavan ohjausvaikutus voidaan käsitellä tässä yleiskaavassa vaihekaavojen yhdistelmämaakuntakaavakarttaa käyttäen.

Kuva 2. Ote Pohjois-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaavasta. Tuulikaarron tuulivoimapuiston suunnittelualue on merkitty vihreällä rajauksella.

Tuulikaarron tuulivoimapuiston vaikutusalueita koskevat yhdistelmämaakuntakaavassa seuraavat toiminnot ja merkinnät:

- LUONNONSUOJELUALUE (1. ja 3. vmkk)
- POHJAVESIALUE (3. vmkk)
- TURVETUOTANTOALUE (EO-tu) (1. vmkk)
- PÄÄSÄHKÖJOHTO 400 kV tai 220 kV (1. ja 3. vmkk)
- MERKITTÄVÄSTI PARANNETTAVA VALTATIE (vt) / KANTATIE (kt) (1. ja 3. vmkk)
- MOOTTORIKELKKAILUREITTI
- MINERAALIVARANTOALUE (ekv) (3. vmkk)

Suunnittelualueelle välittömään läheisyyteen sijoittuvat maakuntakaavassa lisäksi seuraavat merkinnät:

- TUULIVOIMALOIDEN ALUE (tv-1, 374) (3. vmkk) Piipsannevan alueella hankealueen länsipuolella.
- TURVETUOTANTOSOIDEN JÄLKIKÄYTÖN KEHITTÄMISEEN SOVELTUVA ALUE (tjk) (1. vmkk)
- TURVETUOTANTOON SOVELTUVA ALUE (tu-2) (1. ja 3. vmkk)
- TURVETUOTANTOALUE (EO-tu) (1. vmkk)
- MOOTTORIKELKKAILUN YHTEYSTARVE (2. vmkk)

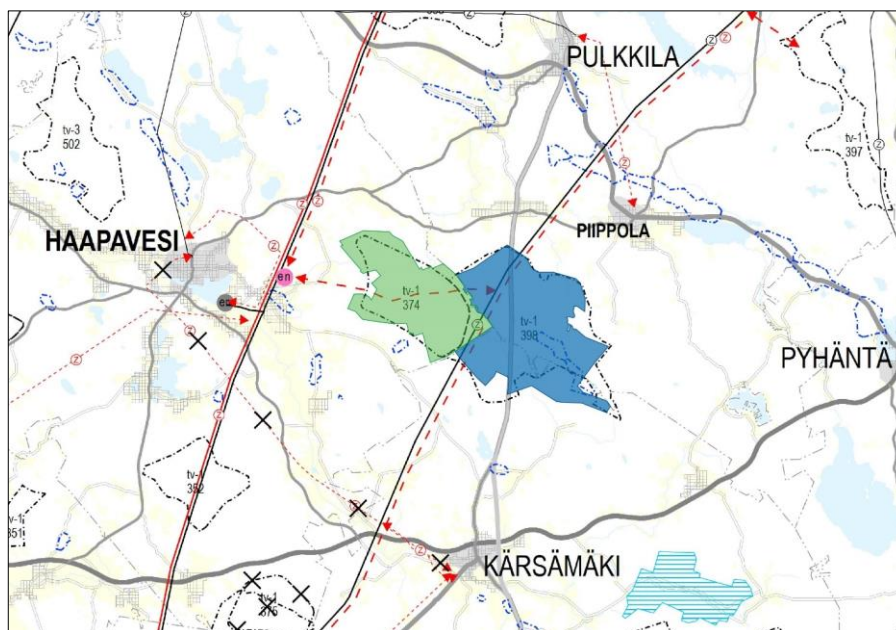
Lisäksi maakuntakaavassa on annettu yleisiä suunnittelumääräyksiä koskien tuulivoimaloiden rakentamista (1. ja 3. vmkk).

ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVA

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen on aloitettu syksyllä 2021. Pääteemana on energiantuotanto, varastointi ja siirto. Laatiminen on ohjelmoitu toteutettavaksi vuosina 2021–2023. OAS on ollut nähtävillä 22.10–3.12.2021 ja valmisteluvaiheen kuulemisaineisto on ollut nähtävillä 8.8.–23.9.2022.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnoksessa Tuulikaarron aluetta ja vaikutusalueita koskevat seuraavat toiminnot ja merkinnät:

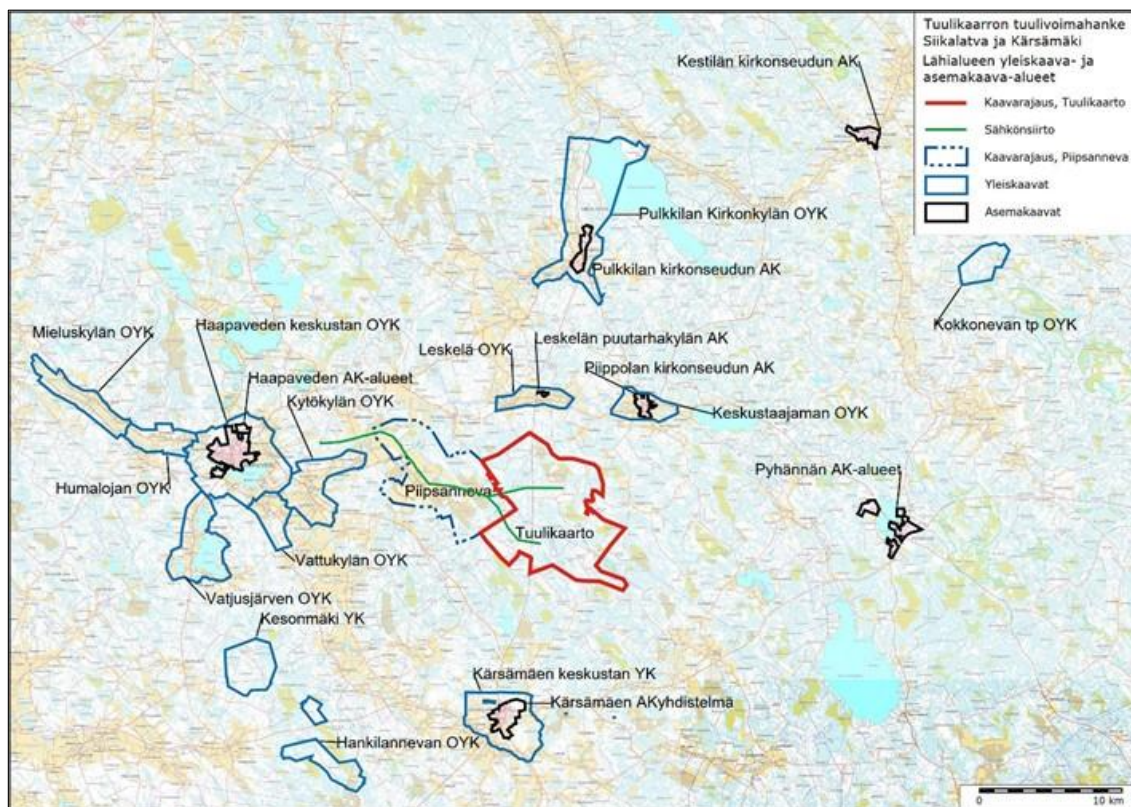
- TUULIVOIMALOIDEN ALUE (tv-1)
- PÄÄSÄHKÖJOHTO 400 kV tai 220 kV
- PÄÄSÄHKÖJOHDON YHTEYSTARVE
- POHJAVESIALUE
- YLEINEN TIE

Kuva 3. Ote Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnoksesta. Karttaotteen päällä on Piipsannevan kaava-alue on esitetty vihreällä ja Tuulikaarron suunnittelualue sinisellä.

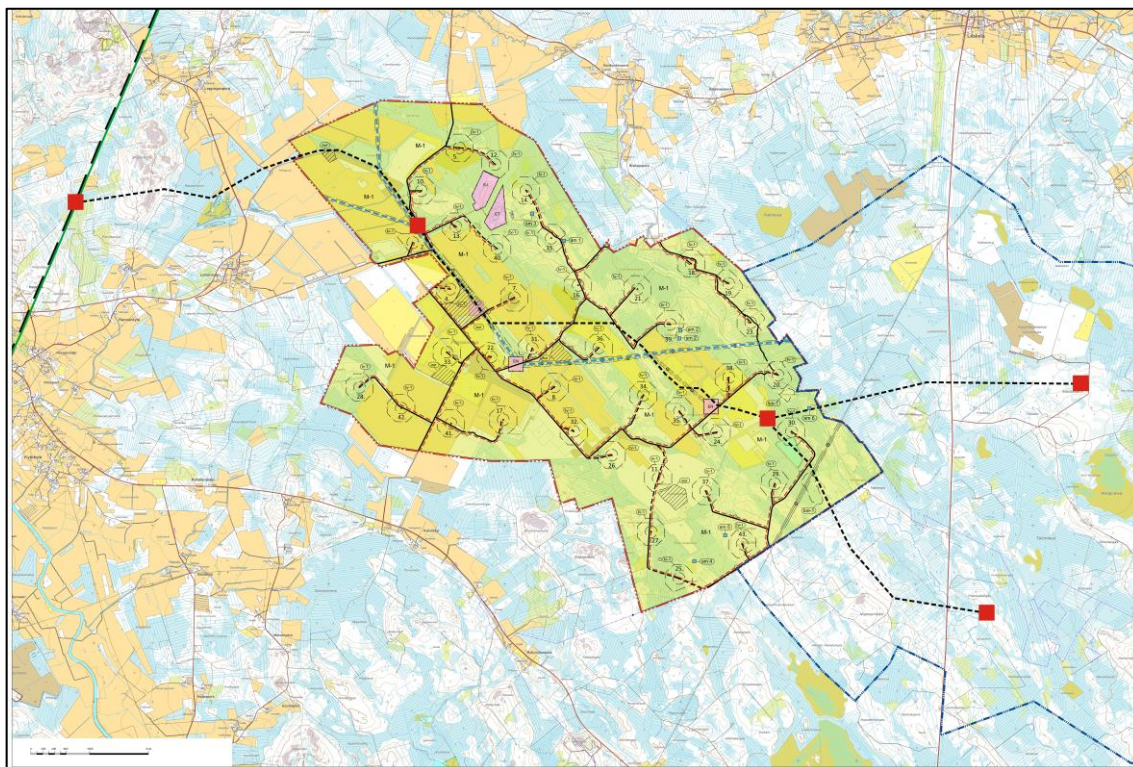
YLEIS- JA ASEMAKAAVAT

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa. Piipsannevan osayleiskaava sijoittuu välittömästi Tuulikaarron suunnittelualueen länsipuolelle. Seuraavaksi lähimmät voimassa olevat osayleiskaavat ovat pohjoispuolella sijaitsevat Siikalatvan Leskelän ja Piippolan keskustaajaman osayleiskaavat, eteläpuolella sijaitseva Kärsämäen keskustan osayleiskaava, sekä länsipuolella sijaitseva Haapaveden Ketokylän osayleiskaava. Leskelän osayleiskaava ulottuu lähimmillään 2,5 kilometrin etäisyydelle suunnitelluista voimaloista pohjoiseen.

Kuva 4. Kooste Tuulikaarron tuulivoimapuiston lähialueen yleis- ja asemakaavoista.

Lähimmät asemakaava-alueet ovat suunnittelualueen pohjoispuolella sijaitseva Siikalatvan Leskelän puutarhakylän ja Piippolan keskustaajaman asemakaavat, eteläpuolella sijaitseva Kärsämäen keskustan asemakaavayhdistelmä, länsipuolella sijaitsevat Eskolanniemen ja Erkkisenniemen asemakaavat, sekä itäpuolella Pyhännän kirkonkylän asemakaava-alueet. Leskelän puutarhakylän asemakaava-alue sijaitsee lähimmillään noin 3,4 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista. Ranta-asemakaavoja on Iso Vattusjärven ranta-alueilla.

Kuva 5. Piipsannevan tuulivoimapuiston yleiskaava. Kaavakartan päälle on lisätty Tuulikaarron suunnittelualueen raja sinisellä pistekatkoviivalla, sähkönsiirtoreitit sinisellä katkoviivalla ja muuntoasemat punaisilla neliöillä.

HANKKEEN YVA-MENETTELY

Vaikutusten arviointi on osa tuulivoimarakentamisen suunnittelua. Merkittävien tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutukset arvioidaan YVA-lain mukaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä. Valtioneuvosto on lisännyt 14.4.2011 YVA-asetuksen 6§:n hankeluetteloon tuulivoimapuistot, joissa voimalaitosten määrä on vähintään 10 tai niiden yhteen laskettu kokonaisteho on vähintään 30 MW. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) liitettä 1 on muutettu tuulivoiman osalta eduskunnan 12.12.2018 päätöksen mukaisesti seuraavasti: tuulipuiston kokonaisteho on säilytetty osana YVA-kynnystä, mutta raja on nostettu 45 megawattiin. Muutos on astunut voimaan 1.2.2019.

Tässä hankkeessa tarkastellaan tuulivoimalahanketta, jonka voimalaitosten määrä on yli 10 kappaletta ja kokonaisteho yli 45 MW, joten hankkeeseen sovelletaan automaattisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeen YVA-menettely alkoi maaliskuussa 2021, kun YVA-ohjelma asetettiin nähtäville. YVA-ohjelma on nähtävillä 10.3.2021 – 12.4.2021.

Hankkeen YVA-aineisto löytyy osoitteesta: <https://www.ymparisto.fi/tuulikaartotuulivoimaYVA>.

YVA-VAIHTOEHDOT

Tämän hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan 2 – 3 varsinaista toteutusvaihtoehtoa, sekä niin sanottua nollavaihtoehtoa, eli hankkeen toteuttamatta jättämistä. YVA-ohjelmassa on määritelty 0-vaihtoehtoon lisäksi VE1, joka on hankkeen maksimivaihtoehto eli toteutetaan enintään 50 voimalaa. Toteutusvaihtoehtossa VE2 alueelle rakennetaan 43 voimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m ja teho 4–8 MW.

YLEISKAVOJEN SUHDE YVA-MENETTELYYN

Tuulivoimapuiston neljän yleiskaavan laatiminen käynnistettiin rinnan YVA-menettelyn kanssa.

Kuva 6. YVA-menettelyn suhde kaavaprosessiin.

ALUETTA KOSKEVAT SELVITYKSET JA VAIKUTUSTENARVIOINTI

Tuulikaarron tuulivoimahankkeen vaikutustenarviointi tehdään osana hankkeen YVA-menettelyä.

YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan seuraavat selvitykset:

- Suunnittelualueella on tehty maastokaudella 2020 YVA-menettelyn ja tuulivoimayleiskaavan edellyttämät kattavat luontoselvitykset
 - Kasvillisuus- ja luontotyyppi-inventointi
 - Pesimälinnustوسelvitys (sis. metsäkanalintujen soidinpaikkainventoinnin)
 - Pöllöselvitys
 - Muuttolinnustوسelvitys (syysmuutto)
 - EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajiston erillisselvitykset:
 - liito-oravan ja viitasammakon potentiaaliset elinympäristöt
 - lepakkoselvitys
 - muun lajiston esiintymispotentiaali
- Ympäristöselvitykset ja mallinnukset:
 - Arkeologinen inventointi, maastokausi 2020
 - Maisematarkastelu, näkymäalueanalyysi ja havainnekuvat, 2021
 - Melu- ja välkemallinnus, 2021
- Asukaskysely:
 - Toteutettiin vuonna 2021.
 - Otos 500 kotitaloutta
 - Lähetettiin tuulivoimapuiston lähialueen kotitalouksille ja lomarakennusten omistajille.

Lisäksi selvitetään mm. hankkeen vaikutukset maankäyttöön, asumisen olosuhteisiin, metsä- ja maatalouteen, virkistyskäyttöön, metsästyksen, elinkeinoihin ja talouteen sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa.

Selvitettävät vaikutukset on määritelty yksityiskohtaisemmin hankkeen YVA-ohjelmassa. Vaikutusten selvittäminen perustuu suunnittelualueelta käytössä oleviin perustietoihin, alueella suoritettuihin maastokäynteihin, osallisilta saataviin lähtötietoihin, lausuntoihin ja huomautuksiin sekä laadittavien suunnitelmien ympäristöä muuttavien ominaisuuksien analysointiin.

Vaikutusten selvittämisen tarkoituksena on jo suunnittelun aikana saada tietoa suunnitteluratkaisujen merkityksestä ja siten parantaa lopullisen suunnitelman laatua.

OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

OSALLISET

Kaavaprosessissa osallisia ovat

- kaava-alueiden kiinteistönomistajat
- ne, joiden asumiseen, työhön tai muihin oloihin valmisteilla olevat kaavat saattavat huomattavasti vaikuttaa:
 - kaavojen vaikutusalueiden (lähiympäristön) asukkaat, maanomistajat ja haltijat, yritykset ja elinkeinonharjoittajat sekä virkistysalueiden käyttäjät
- viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:
 - Siikalatvan ja Kärsämäen kunnan hallintokunnat ja lautakunnat
 - lähimmät naapurikunnat: Haapaveden kaupunki ja Pyhännän kunta
 - Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY), Pohjois-Pohjanmaan liitto, Jokilaaksojen pelastuslaitos, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (AVI), Väylä, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Museovirasto, Pohjois-Pohjanmaan museo, Puolustusvoimat (3. Logistiikkarykmentti), Ilmatieteenlaitos, Ympäristöpalvelut Helmi (ympäristönsuojelu sekä elintarvike- ja terveysturvallisuus), Ympäristöpalvelut Selänne (ympäristönsuojelu ja ympäristöterveysvalvonta), Siikalatvan Vesihuolto Oy, Kärsämäen Vesihuolto Oy, Luonnonvarakeskus Luke, Metsähallitus Pohjois-Pohjanmaa, Suomen Erillisverkot
- yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:
 - asukkaita edustavat yhteisöt kuten asukasyhdistykset sekä kylätoimikunnat: Kärsämäen Porkkalan kyläseura ry, Saviselän kyläseura ry
 - tiettyä intressiä tai väestöryhmää edustavat yhteisöt, kuten luonnonsuojeluyhdistykset ja yrityksiä edustavat yhteisöt: Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Suomen metsäkeskus pohjoinen palvelualue, Siikalatvan luonto ry, Riistakeskus Oulu, Kärsämäen riistanhoitoyhdistys, Piippolan seudun riistanhoitoyhdistys, Ainalin Riistamiehet ry, Piippolan Metsästysyhdistys ry, Haapaveden Metsästysyhdistys Ry, Haapaveden Riistanhoitoyhdistys Ry, Koirikiven Metsästysseura Ry, Saviselän Erämiehet ry, Metsänhoitoyhdistys Haapavesi-Kärsämäki, Metsänhoitoyhdistys Siikalakeus, Miiluranta-Sydänmaa Metsästysseura ry, MTK Keskipiste, MTK Kärsämäki,
 - elinkeinonharjoittajia ja yrityksiä edustavat yhteisöt: Pro Agria Oulu, Siikalatvan Yrittäjät ry, Kärsämäen Yrittäjät ry
 - muut paikallisella tai alueellisella tasolla toimivat yhteisöt kuten tienhoitokunnat ja vesiensuojeluyhdistykset
- erityistehtäviä hoitavat yhteisöt tai yritykset kuten energia- ja vesilaitokset; Fingrid Oyj, Finavia Oyj, Digita Networks Oy, DNA Oy, Elisa Oyj

OSALLISTUMINEN

Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (MRL 62 §).

Osallisilla ja kuntalaisilla on oikeus antaa kaavasta mielipide valmisteluvaiheen aineiston ja kaavaluonnoksen nähtävilläoloaikana ja muistutus kaavaehdotuksen nähtävilläoloaikana. Annettuihin mielipiteisiin ja muistutuksiin laaditaan perustellut vastineet.

Tuulikaarron tuulivoimapuiston yleiskaavojen vireilletulon yhteydessä on laadittu tämä MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitelty kaavojen laatimisessa noudatettavat osallistumis- ja vuorovaikutusmenetelmät, kerrottu kaavoituksen pää tavoitteet, suunnittelun eteneminen ja alustava aikataulu sekä kuvattu kaavojen yhteydessä laadittavat selvitykset ja vaikutustenarvioinnit. OAS:aan voi esittää palautetta koko kaavaprosessin ajan.

Kuva 7. Yleiskaavoituksen vaiheet sekä osallistumismahdollisuudet.

SUUNNITTELU- JA PÄÄTÖKSENTEKOVAIHEET JA AIKATAULU

Hanke sijoittuu kahden kunnan, Siikalatvan ja Kärsämäen, alueelle kuntarajan ja valtatie 4 molemmille puolille. Suunnittelualue muodostuu yhteensä neljästä eri osayleiskaava-alueesta, joista kaksi on Siikalatvan ja kaksi Kärsämäen kunnan puolella. Jokaista neljää osa-alueita varten laaditaan omat yleiskaavakarttansa koskien kyseistä suunnittelualueen osaa. Molemmissa kunnissa päätetään erikseen oman kunnan alueelle sijoittuvista kaavoista ja hankkeen osista. Kaavoitusta koskevat osallistumis- ja arviointisuunnitelma, kaavaselostus sekä muu kirjallinen aineisto ovat kuitenkin hankkeelle yhteisiä ja molempiin kuntiin tehdään sama koko hanketta käsittelevä yhteinen aineisto. Tavoitteena on, että kaavaprosessit etenevät molemmissa kunnissa suunnilleen samaan tahtiin. Seuraavassa on kuvattu kaavaprosessin vaiheet.

KAAVOITUKSEN VIREILLETULOVAIHE (TALVI 2021)

Puhuri Oy on tehnyt yleiskaavojen laadinnasta aloitteen Kärsämäen kunnalle. Kärsämäen kunnan hallitus on hyväksynyt aloitteen 6.4.2020 § 74 ja päättänyt yleiskaavoituksen käynnistämisestä.

Yleiskaava on tullut vireille Kärsämäen kunnanhallituksen päätöksellä 22.2.2021 § 29.

Tuulivoimayleiskaavojen vireilletulon yhteydessä on laadittu tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS). Yleiskaavojen vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) julkisesti nähtäville asettamisesta on kuulutettu paikallislehdessä sekä Kärsämäen kunnan ilmoitustauluilla ja internetsivuilla. Kuntien asukkailla ja muilla osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä OAS:ssa esitetyistä osallistumis- ja vuorovaikutusmenetelmistä sekä kaavojen suunnitelluista selvityksistä ja vaikutustenarvioinnista.

Kärsämäellä osallistumissuunnitelma on saatavilla Kärsämäen kunnantalolta sekä Kärsämäen kunnan internetsivuilta osoitteesta <https://karsamaki.fi/asuminen-ja-rakentaminen/tontit-kartat-ja-kaavoitus/> koko kaavaprosessin ajan.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavoitusprosessin aikana.

Kaavan vireilletulovaiheessa järjestettiin hankkeen YVA-menettelyn kanssa yhteinen tiedotus- ja keskustelutilaisuus 23.3.2021 klo 17.00 alkaen. Tilaisuus järjestettiin koronapandemiasta johtuen etäyleisötilaisuutena internetin välityksellä. Linkki ja ohjeet yleisötilaisuuteen löytyivät yllä mainitusta kunnan internetosoitteesta.

Yleiskaavoista järjestettiin ensimmäinen viranomaisneuvottelu 24.2.2023.

YLEISKAAVAN VALMISTELUVAIHE (ALKUVUOSI 2023)

Kärsämäen kunnanhallitus päättää valmisteluvaiheen aineiston asettamisesta nähtäville. Nähtäville asettamisesta kuulutetaan julkisesti paikallislehdessä sekä Kärsämäen kunnan ilmoitustauluilla ja internetsivuilla.

Kaavojen valmisteluvaiheen aineistosta järjestetään hankkeen YVA:n kanssa yhteinen tiedotus- ja keskustelutilaisuus.

Osallisilla ja kuntalaisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä nähtävilläoloaikana valmisteluvaiheen aineistosta ja kaavaluonnoksista kirjallisesti. Mielipiteet on osoitettava Kärsämäen kunnalle (os. Haapajärventie 1, 86710 Kärsämäki tai karsamaen.kunta@karsamaki.fi) ennen nähtävilläolon päättymistä. Valmisteluvaiheen aineistosta pyydetään myös lausunnot viranomaisilta. Saatu palaute käsitellään koosteeksi ja lausuntoihin ja mielipiteisiin annetaan perustellut vastineet.

YLEISKAAVAN EHDOTUSVAIHE (SYKSY 2023)

Kärsämäen kunnanhallitus päättää ehdotusvaiheen aineiston asettamisesta nähtäville, kumpikin oman kunnan alueelle sijoittuvien hankkeen osien osalta. Nähtäville asettamisesta kuulutetaan julkisesti paikallislehdessä sekä Kärsämäen kunnan ilmoitustauluilla ja internetsivuilla.

Osallisilla ja kuntalaisilla on mahdollisuus esittää muistutus nähtävilläoloaikana ehdotusvaiheen aineistosta ja kaavaehdotuksista kirjallisesti. Muistutukset on osoitettava Kärsämäen kunnalle (os. Haapajärventie 1, 86710 Kärsämäki tai karsamaen.kunta@karsamaki.fi) ennen nähtävilläolon päättymistä. Ehdotusvaiheen aineistosta pyydetään myös lausunnot viranomaisilta. Saatu palaute käsitellään koosteeksi ja lausuntoihin ja mielipiteisiin annetaan perustellut vastineet.

Nähtävilläolon yhteydessä järjestetään tarvittaessa kolmas tiedotus- ja keskustelutilaisuus, josta tiedotetaan kuulutuksen yhteydessä.

YLEISKAAVAN HYVÄKSYMISVAIHE (KESÄ 2024)

Kärsämäen kunnanvaltuusto päättää yleiskaavojen hyväksymisestä, kumpikin oman kunnan alueelle sijoittuvien hankkeen osien osalta. Yleiskaavojen hyväksymispäätöksistä tiedotetaan ELY-keskusta ja tiedottamista erikseen pyytäneitä sekä kuntien ilmoitustauluilla ja internetsivuilla. Yleiskaavojen saatua lainvoiman ilmoitetaan siitä voimaantulokuulutuksella.

YHTEYSTIEDOT

Yleiskaavojen valmistelusta saa lisätietoja Kärsämäen kunnan internetsivuilta osoitteesta <https://karsamaki.fi/asuminen-ja-rakentaminen/tontit-kartat-ja-kaavoitus/> sekä seuraavilta henkilöiltä:

Kärsämäen kunta

Haapajärventie 1, 86710 Kärsämäki

Esa Jussila

Kunnanjohtaja

puh. 044 445 7000

esa.jussila@karsamaki.fi

Kaavaa laativa konsultti:

FCG Finnish Consulting Group Oy

Elektroniikkatie 6 (III krs.), 90590 OULU

Erika Brusila

Projektipäällikkö

FM Maantiede

puh. 041 731 3542

erika.brusila@fcg.fi

Piipsan Tuulivoima Oy

Hankkeesta vastaava:

Piipsan Tuulivoima Oy

Turvetie 112, PL 47, 86600 Haapavesi

Harri Ruopsa

Hankekehityspäällikkö

puh. 040 0730 793

harri.ruopsa@puhuri.fi